

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ ตามวัตถุประสงค์ ปรากฏผลดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคายในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การเสนอรายงาน และการจัดงบประมาณ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนตามความคิดเห็นของสมาชิก เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. สมมุติฐานการวิจัย

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การเสนอรายงาน และการจัดงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง
2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคล และคุณลักษณะของวิสาหกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอเมืองหนองคาย แตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายที่จดทะเบียน 49 วิสาหกิจ จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 1,087 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองหนองคาย ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2551 : 2)

1.2 เกษตรประจำตำบล จำนวน 8 คน หัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 14 และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายที่จดทะเบียน 49 วิสาหกิจ จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 294 คน ซึ่ง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 35) เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน ใน 49 วิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 294 และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนกระจายให้ครบทุกกลุ่มๆ ละ 6 คน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำรายชื่อของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจลงในกล่องทีละกลุ่ม แล้วหยิบขึ้นทีละรายชื่อจนกระทั่งได้รายชื่อครบ 6 คน ในแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำเช่นเดียวกันจนได้จำนวนครบทั้ง 49 วิสาหกิจ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 294 คน

2.2 ผู้แทนหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เกษตรประจำตำบล จำนวน 8 คน หัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 14 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถาม สำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีทั้งหมด 3 ตอน

3.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ

ส่วนบุคคล และคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน เป็นลักษณะการตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 11 ข้อ

3.1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 7 ด้าน ๆ ละ 8 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 56 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน
- 2) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดองค์การ
- 3) ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดบุคคลเข้าทำงาน
- 4) ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการอำนาจการ
- 5) ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการประสานงาน
- 6) ส่วนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอรายงาน
- 7) ส่วนที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงบประมาณ

3.1.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกษตรประจำตำบล หัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละนำเสนอในรูปแบบตาราง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ

ขั้นที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ได้แก่

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกที่มีเพศต่างกัน ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ *t*-test (Independent Samples) และการจำแนกตามอายุ ขนาดของครอบครัว อาชีพ การศึกษา และรายได้ ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (*F*-test : One-way Analysis of Variance : ANOVA)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ที่มีประเภทของวิสาหกิจ ระยะเวลาการก่อตั้งวิสาหกิจเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของวิสาหกิจ แหล่งเงินทุนของวิสาหกิจ และจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจ ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (*F*-test : One-way Analysis of Variance : ANOVA)

หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี แอล เอส ดี (LSD. : Least Significant Difference)

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย และการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกษตรประจำตำบล หัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยลักษณะเชิงพรรณนาบรรยายความ

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลปรากฏดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 61.56 มีอายุระหว่าง 35-45 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ขนาดครอบครัวมีสมาชิก 3-5 คน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 62.93 มีอาชีพเกษตรกรจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 46.94 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 46.94 และมีรายได้/เดือน ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 49.32

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย ส่วนใหญ่มีลักษณะของวิสาหกิจประเภทแปรรูปอาหารแปรรูปผลผลิต จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.18 มีระยะเวลาการก่อตั้งวิสาหกิจมากกว่า 3 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 ใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของวิสาหกิจ น้อยกว่า 30,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 37.76 ได้รับแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจจาก อบต./เทศบาล จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 27.89 และมีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจ น้อยกว่า 14 คน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 46.26

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.55$) ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 3.51$) ด้านการจัดงบประมาณ ($\bar{X} = 3.51$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.44$) ด้านการเสนอรายงาน ($\bar{X} = 3.44$) และด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเป็นรายข้อปรากฏผล ดังนี้

3.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมพิจารณาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้ได้คุณภาพ ($\bar{X} = 3.71$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมรับทราบผลการดำเนินงานในรอบปี ($\bar{X} = 3.52$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมร่วมกำหนดเป้าหมายการผลิต ($\bar{X} = 3.48$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.45$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมพิจารณาหาแหล่ง

เงินทุนสนับสนุน ($\bar{X} = 3.43$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมกำหนดราคาผลผลิต ($\bar{X} = 3.41$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมร่วมหาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก ($\bar{X} = 3.30$) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประชุมวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

3.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการจัดองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มหรือประธานคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความเป็นกันเองกับสมาชิก ($\bar{X} = 3.78$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนคัดเลือกคณะกรรมการเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.65$) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน กรรมการแต่ละคนได้รับมอบหมายหน้าที่การงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.65$) การแลกเปลี่ยนผลผลิตหรือวัตถุดิบเป็นแบบเครือข่าย ($\bar{X} = 3.57$) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ($\bar{X} = 3.52$) การติดต่อ สื่อสารอย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.35$) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดำเนินการในรูปมติของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนกับคณะกรรมการอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

3.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเพิ่มจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจต้องผ่านการคัดเลือกเพื่อให้ได้สมาชิกตรงกับความต้องการของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.72$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทุกคนได้รับมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัด อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.59$) มีการส่งตัวสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเข้ารับการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบและหรือด้านอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีความจำเป็น ($\bar{X} = 3.41$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาทักษะจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ($\bar{X} = 3.36$) คณะกรรมการวิสาหกิจมีการเปลี่ยนตัวกันเข้าทำหน้าที่ ($\bar{X} = 3.26$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเดินทางไปศึกษาดูงานในวิสาหกิจชุมชนอื่น ($\bar{X} = 3.15$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการเปลี่ยน กลุ่มวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.14$) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับมติเป็นบุคคลผู้ทำประโยชน์ดีเด่นให้แก่วิสาหกิจประจำปีจะได้รับรางวัลตอบแทนพิเศษ ($\bar{X} = 3.13$) ตามลำดับ

3.4 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูงในการทำงาน ($\bar{X} = 3.65$) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ภายใต้การตัดสินใจของคณะกรรมการที่สมาชิกเลือก ($\bar{X} = 3.65$) ประชานคณะกรรมการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มาเยี่ยมให้กำลังใจสอบถามปัญหาจากสมาชิก ($\bar{X} = 3.64$) ประชานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานราชการด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.61$) และการสั่งการใดๆเกี่ยวกับกิจกรรมในวิสาหกิจชุมชนประชานคณะกรรมการมักสั่งด้วยวาจา ($\bar{X} = 3.58$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถกู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนจากเงินทุนหมุนเวียนของวิสาหกิจได้ ($\bar{X} = 3.55$) ประชานคณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้าย ($\bar{X} = 3.54$) และการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับคณะกรรมการเป็นไปแบบเรียบง่ายอย่างไม่เป็นทางการ ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

3.5 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.73$) กรณีเกิดความไม่เข้าใจสงสัยหรือต้องการผู้ให้คำปรึกษาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ขอคำแนะนำจากหน่วยงานส่งเสริมหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.64$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสอบถามความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์/บริการ จากผู้บริโภค/ผู้รับบริการ เพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.62$) ประชานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานจากสมาชิก ($\bar{X} = 3.55$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการแนะนำในด้านการตลาดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนการให้คำแนะนำด้านการจัดทำระบบบัญชีรับจ่าย ($\bar{X} = 3.49$) การติดต่อกันระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอาศัยความสัมพันธ์เครือข่าย ($\bar{X} = 3.48$) การสั่งซื้อสินค้าที่เป็นผลผลิตของวิสาหกิจมักเป็นการสั่งซื้อด้วยวาจา ($\bar{X} = 3.48$) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้วิธีประชุมหารือเพื่อหาข้อยุติในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

3.6 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการเสนอรายงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คณะกรรมการได้สรุปผลการดำเนินงานในรูปของรายงานประจำปีของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} =$

3.61) คณะกรรมการได้จัดเก็บเอกสารและรายละเอียดต่างเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในรูปของแฟ้มงาน ($\bar{X} = 3.58$) สมาชิกแต่ละคนมีการบันทึกสถิติการผลิตของแต่ละคนเพื่อการคำนวณค่าตอบแทนหลังการจำหน่าย ($\bar{X} = 3.52$) ได้มีการจัดทำรายงานการประชุมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนซึ่งสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.42$) และการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนได้มีการจดบันทึกผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.41$) การตรวจสอบแนวโน้มของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน พิจารณาจากรายงานบันทึกยอดการผลิต การติดต่อกันระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอาศัยความสัมพันธ์เครือข่าย ($\bar{X} = 3.37$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีหน้าที่สังเกตการณ์แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ ($\bar{X} = 3.34$) และการสั่งซื้อวัตถุดิบหรือการจำหน่ายผลผลิตได้จดบันทึกไว้ ทุกเดือน ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

3.7 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการจัดงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.80$) การใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีความเหมาะสมกับรายได้ ($\bar{X} = 3.64$) การใช้จ่ายเงินของวิสาหกิจชุมชนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.56$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีการรับจ่ายเงินของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.51$) และ วิสาหกิจชุมชนได้กู้เงินจากสถาบันการเงิน ($\bar{X} = 3.48$) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ประชุมรับทราบผลการดำเนินงานด้านการเงินในรอบปีที่ผ่านมา ($\bar{X} = 3.46$) เงินทุนหมุนเวียนในวิสาหกิจส่วนหนึ่งได้จากค่าหุ้นของสมาชิก ($\bar{X} = 3.41$) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนร่วมกันเสนอ โครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก และคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลปรากฏดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก

4.1.1 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีเพศต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ระดับ .05

4.1.2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและด้านการจัดองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการอำนวยความสะดวก การประสานงาน ด้านการเสนอรายงาน และด้านการงบประมาณ มีการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.1.3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีขนาดครอบครัวต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.1.4 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.1.5 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีการศึกษาต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการประสานงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.1.6 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีการบริหารจัดการ ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการอำนวยความสะดวกและด้านการจัดงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนการบริหารจัดการโดยรวมและด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

4.2.1 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีประเภทวิสาหกิจต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.2.2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระยะเวลาการก่อตั้งต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.2.3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของวิสาหกิจต่างกัน มีการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้าน 5

ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการ
 อำนาจการและด้านการเสนอรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนด้าน
 อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.2.4 เปรียบเทียบการบริหารจัดการที่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนต่างกันมีการ
 บริหารจัดการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.2.5 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีจำนวน
 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยรวมและรายด้านทั้ง 7
 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะของสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายต่อแนว
 ทางการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ ควรมีการวิเคราะห์อุปสรรคและปัญหาใน
 การดำเนินธุรกิจถึงจุดอ่อนที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่
 จะนำมาผลิตสินค้าที่มีราคาไม่แพงและเพียงพอต่อการดำเนินกิจการ สมาชิกควรมีความคิดเห็น
 ร่วมในการดำเนินการวิสาหกิจ มีการมอบรางวัลแก่สมาชิกที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่วิสาหกิจ
 ชุมชน จัดสมาชิกให้ดำเนินธุรกิจในกลุ่มตนเอง ติดต่อประสานงานแบบเรียบง่าย ให้ประธาน
 คณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจการดำเนินวิสาหกิจแต่ละประเภทในขั้นตอน
 สุดท้าย ทำหนังสือสัญญาเมื่อมีการสั่งซื้อสินค้าอย่างถูกต้องทุกครั้งและมีการ ตรวจสอบและ
 สรุปผลการดำเนินงานภายหลัง ร่วมกันสังเกตการณ์ผลการปฏิบัติงานและรายงานให้
 คณะกรรมการทราบทุกขั้นตอน จัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนจากองค์กร เอกชน
 หรือหน่วยงานของภาครัฐอยู่เป็นประจำเงินทุนหมุนเวียนในวิสาหกิจชุมชนลักษณะการถือหุ้น
 ของสมาชิก

6. ผลจากการสัมภาษณ์ เกษตรประจำตำบล หัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
 การเกษตร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองหนองคาย พบว่า สมาชิก
 วิสาหกิจชุมชนควรมหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจเพิ่มมากยิ่งขึ้น มีการกำหนดราคาให้
 สอดคล้องกับต้นทุนและความต้องการของตลาด ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
 เพื่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 หลีกเลี่ยงความขัดแย้งในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หากพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
 ไม่ถนัดในการดำเนินงาน ควรเปิดโอกาสให้เปลี่ยนประเภทของวิสาหกิจตามที่ถนัดได้ รวมทั้ง
 ให้สิทธิสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนสามารถกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนจากเงินทุนหมุนเวียนของ
 วิสาหกิจได้ตามเงื่อนไขและข้อปฏิบัติของกลุ่ม กำหนดเงื่อนไข ข้อปฏิบัติ หรือระเบียบปฏิบัติ

ของกลุ่มวิสาหกิจให้สมาชิกทราบ จดบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นหลักฐาน ควรขอรับการแนะนำในด้านการตลาดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงคำแนะนำด้านการจัดทำระบบบัญชีรับจ่าย บันทึกผลการประกอบการวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำ และประชุมสรุปผลกำไร-ขาดทุนงบดุลด้านการเงินทุกเดือนและจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้นเพื่อระดมเงินทุนขยายวิสาหกิจชุมชนให้มีความก้าวหน้า

6. อภิปรายผล

จากการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคายจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานได้ ดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขาดการวางแผน ขาดการจัดทำรายงานและการจดบันทึก รวมทั้งการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีความสามารถไม่ตรงกับที่ต้องการของการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระวัชร ภูระชีระ (2548 : 120-121) ได้ศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานหวายบ้านบุทหม ตำบลเมืองที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจชุมชน โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการควบคุมและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย มีการบริหารจัดการในด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนยังขาดการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายการผลิต ขาดการวิเคราะห์ศักยภาพในการดำเนินการ ขาดการวางแผนในด้านการกำหนดราคา การหาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก การหาแหล่งเงินทุนสนับสนุน และขาดการประชุมวางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับวงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2551 : 133-138) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการวางแผน (P= Planning) ว่าเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและวิธีการตลอดจนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในอนาคตการวางแผนจึงเป็นการแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดผลตามเป้าหมายมากที่สุด การคาดการณ์ในอนาคตซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องต่อกัน ในการดำเนินงานการวางแผน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการ และวิจารณ์ญาณวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้อง และสมบูรณ์

1.2 ด้านการจัดองค์การ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีการบริหารจัดการ ด้านการจัดองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ มีความเป็นกันเองกับสมาชิก มีการมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจนมีการเลือกคณะกรรมการเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ มัลลิกา ต้นสอน (2545 : 114) ได้กล่าวถึงองค์การแบบไม่เป็นทางการ (Informal Organization) ว่าเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคล เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทั้งภายในระบบ และกิจกรรมที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม

1.3 ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีการบริหารจัดการ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขาดแรงจูงใจในการทำงาน สมาชิกวิสาหกิจมีการเปลี่ยนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ่อย ขาดการศึกษาดูงานในวิสาหกิจชุมชนแห่งอื่น ตลอดจนขาดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ จูติพร ชมภูคำ (2547 : 4) มีความเห็นว่าเพื่อให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล กระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ควรประกอบด้วย การสรรหาค้นเก่งเข้าทำงาน การคัดเลือกการพัฒนาคนเก่ง การบริหารและจูงใจคนเก่ง และการรักษาค้นเก่งไว้กับองค์การ และสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542 : 92) กล่าวถึงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารต้องคำนึงถึงการตอบสนองจุดหมายของตัวบุคคลและจุดมุ่งหมายขององค์การควบคู่กันไปด้วย โดยอาศัยกระบวนการจูงใจ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์และการบรรลุจุดหมายที่ต้องการ

1.4 ด้านการอำนวยการ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายมีการบริหารจัดการ ด้านการอำนวยการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีภาวะผู้นำสูง และมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานราชการเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550 : 81) ได้ชี้ให้เห็นว่าในการอำนวยการผู้บริหาร

จะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการมีภาวะผู้นำ (Leadership) การจูงใจ (Motivation) และการติดต่อสื่อสาร (Communication)

1.5 ด้านการประสานงาน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคายมีการบริหารจัดการ ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเป็นประจำทำให้ทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนยังสอบถามความพึงพอใจจากผู้บริโภคหรือผู้รับบริการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2550 : 191-192) อธิบายถึงวิธีการประสานงานสามารถทำได้ 2 กรณี คือ การประสานงานภายในและการประสานงานภายนอกองค์การซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม

1.6 ด้านการเสนอรายงาน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีการบริหารจัดการ ด้านการเสนอรายงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขาดการจดบันทึกรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละรอบเดือน และขาดการสังเกตการณ์ในขั้นตอนการผลิตรวมทั้งไม่มีการจดบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการผลิต ซึ่งสอดคล้อง กับ เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2544 : 79-80) มองว่าการควบคุมแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ การควบคุม ก่อนเริ่มกิจกรรม (Feed Forward Control) เพื่อควบคุมป้องกันปัญหาที่คิดว่าจะเกิดขึ้นเป็นการควบคุมไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มกิจกรรมจริงๆ ต่อมาเป็นการควบคุมในขณะที่กิจกรรมกำลังดำเนินการ (Concurrent Control) เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการแปรสภาพนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้ การควบคุมนี้จะเป็นการค้นหาจุดปัญหาในระหว่างดำเนินการ เพื่อที่จะตัดสินใจต่อว่าสามารถดำเนินการต่อหรือแก้ปัญหาที่พบ และประการสุดท้ายการควบคุมหลังการปฏิบัติการแล้ว (Post Action Control) เป็นการบังคับให้ผลที่ได้ออกมา (Output) มั่นใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

1.7 ด้านการจัดงบประมาณ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย มีการบริหารจัดการ ด้านการงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นประจำทำให้มีเงินทุนหมุนเวียน และมีผลผลิตจำหน่ายอยู่เสมอการใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีความเหมาะสมกับรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ (2544 : 10) กล่าวถึง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting) ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนด พันธกิจ (Mission) ขององค์กร จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผล

สม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงิน และพัสดุ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือ พันธกิจต่าง ๆ ขององค์กร

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองหนองคาย ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะของวิสาหกิจที่แตกต่างกันผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.1.1 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี เพศ

ต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอาชีพเกษตรกรรมเมื่อว่างจากฤดูทำนาจึงจะรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมในวิสาหกิจของตน ทำให้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม่มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ชีระวัชร ภูระชีระ (2548 : 120-121) ศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานหวายบ้านบุทม ตำบลเมืองที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจชุมชน โดยรวมและเป็นราย ด้านทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการควบคุมและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง สมาชิกที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.1.2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี อายุ

ต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเฉพาะด้านการจัดองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีอายุต่างกันย่อมมีวุฒิภาวะความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2544 : 55) ให้ความหมายการจัดองค์การหมายถึงกระบวนการการพัฒนาและการมอบหมายงานให้ได้ทรัพยากร และจัดสรร ทรัพยากร ตลอดจนประสานกิจกรรมในงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การจัดองค์การที่ดีจะต้องแสดงให้เห็นถึงการไหลของงาน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงขอบเขตของงาน การสื่อสารและการตัดสินใจ ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนและขจัดข้อขัดแย้งในหน้าที่การงาน

2.1.3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี อาชีพ

ต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้

เพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรมเมื่อว่างจากฤดูทำนาก็จะรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมในวิสาหกิจของตน ทำให้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม่มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ เสรี พงศ์พิศ (2546 : 83) กล่าวถึงวิสาหกิจชุมชนว่าเป็นการประกอบกรขนาดเล็กเพื่อการจัดการ“ทุน” ของชุมชน ในชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน โดยใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนผสมผสานกับความรู้สมัยใหม่

2.1.4 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี ขนาดครอบครัวต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละประเภทต้องอาศัยแรงงานการผลิตจากสมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก สอดคล้องกับ กรมการพัฒนาชุมชน (2545 : 3) ได้อธิบายเกี่ยวกับทุนของชุมชน หรือสินทรัพย์ของชุมชนหมายถึง ทุนมนุษย์ ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี บุรุษ คนชรา ประชาชนชาวบ้าน นักพัฒนา ครู ผู้นำทางศาสนา พยาบาล แพทย์ ผู้นำอาสาสมัครประเภทต่าง ๆ ผู้นำกลุ่มประเภทต่าง ๆ

2.1.5 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี การศึกษาต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้านเฉพาะด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการประสานงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้และรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนพรรณ ธาณี (2542 : 125-126) ได้ศึกษาศักยภาพในการพัฒนา และการแพร่กระจาย (Potential Development And Diffusion Theory) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนที่มีความเจริญจะต้องมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ กล่าวคือ ประชาชนของชุมชนต้องมีความรู้ มีทักษะและเทคโนโลยียอมทำให้ชุมชนเจริญขึ้น

2.1.6 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มี รายได้ต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนรายด้านเฉพาะด้านการจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการจัดงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้มากกว่าสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย สอดคล้องกับ เอิร์ล เอฟ ลันด์เกรน (Earl F. Lundgren. 1995 : 225) จากบทความเรื่อง Organization Management Systems and Process กล่าวถึงปัจจัยแห่งความล้มเหลวของธุรกิจ

ประการหนึ่งคือ มีเงินทุนไม่เพียงพอ ซึ่งเงินทุนที่ใช้ นอกจากภาคการผลิตแล้วยังรวมถึงเงินทุนในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการตลอดจนเงินทุนที่ต้องในการวิจัยและพัฒนาด้วย และสอดคล้องกับ เรวัต ต้นตยานนท์ (2546 : 41) ได้ให้ข้อคิดสำหรับผู้ประกอบการที่มีธุรกิจเป็นของตนเองต้องทบทวนฝึกทักษะในการบริหารเงิน โดยเฉพาะเงินหมุนเวียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างรัดกุม

2.2 ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

2.2.1 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีประเภทวิสาหกิจต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะวิสาหกิจชุมชนที่มีประเภทต่างกันจะมีกิจกรรมและการบริหารจัดการแตกต่างกันมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในรูปแบบที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ อวิสุทธีวรกุล (2544 : 19) ได้วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมและ วัฒนธรรมที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนของชาวเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชนที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายใน โดยมีองค์ประกอบภายในขององค์กรชุมชนในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ได้แก่ การมีผลประโยชน์ร่วมกันและการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม องค์กรชุมชนใดสามารถดำเนินการได้ดีมากเท่าใด ย่อมทำให้องค์กรชุมชนดีขึ้น ๆ มีความเข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น

2.2.2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระยะเวลาการก่อตั้งต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาการก่อตั้งมากกว่า ย่อมส่งผลให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ก.พ.ร. (2551: 5) ได้ลงเผยแพร่จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของประชาชนจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก คือ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และระดับความรู้และความพร้อมของประชาชน

2.2.3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของวิสาหกิจต่างกัน พบว่า มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

โดยรวมและรายด้านเฉพาะด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การ
 อำนาจการ และการเสนอรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตาม
 สมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ กลุ่มวิสาหกิจที่มีเงินทุนหมุนเวียนมากกว่าย่อม
 สามารถวางแผนดำเนินการของวิสาหกิจได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ อำนาจ วีระวนิช
 (2546 : 166-168) ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำประมาณการงบการเงินเนื่องจากการประมาณ
 การงบการเงินจะช่วยให้กิจการสามารถคาดคะเนศักยภาพของกำไรและเงื่อนไขทางการเงินต่าง
 ๆ ได้ในอนาคต โดยบกำไรขาดทุนสามารถแสดงได้จากสมการ ยอดขาย- ค่าใช้จ่าย = กำไร
 สำหรับการดำเนินธุรกิจขนาดย่อมแล้วโดยทั่วไปกำไรที่กิจการคาดว่าจะได้รับต้องมากพอ
 เพื่อให้คุ้มค่าของความเสี่ยงในด้านต่าง

2.2.4 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีแหล่ง
 เงินทุนหมุนเวียนต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติระดับ.05 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิสาหกิจที่ได้รับการสนับสนุนเงิน
 จากแหล่งเงินทุนที่ต่างกันจะทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีวิธีการบริหารจัดการเงินที่ได้รับ
 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ภักทรกิตต์ เนตินิยม (2549 : 219-222) เห็นว่า การจัดหาเงินทุนที่ดี
 หมายถึงการหาเงินทุนในจำนวนที่เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาที่ต้องการเงินทุนนั้น ๆ
 การจะจัดหาเงินที่ได้เหมาะสมและถูกต้องนั้นจำเป็นต้องมีการพยากรณ์ที่ดี การจัดหา
 เงินทุนจากแหล่งใดต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจของกิจการ ตลอดจนแนวโน้ม
 ของธุรกิจ นั้น ๆ ในอนาคต และสอดคล้องกับ อำนาจ วีระวนิช (2546 : 188-189) เห็นว่าการ
 จัดหาแหล่งของเงินทุนของธุรกิจขนาดย่อมโดยปกติผู้ประกอบการจะเน้นไปที่เงินออมของตน
 และสมาชิกในกลุ่มซึ่งอาจอยู่ในลักษณะค่าหุ้นที่ร่วมลงทุนถ้าไม่เพียงพอผู้ประกอบการจะ
 พิจารณาจากแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ เช่น ธนาคาร

2.2.5 เปรียบเทียบการบริหารจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีจำนวน
 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต่างกัน มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติระดับ.05 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวน
 สมาชิกมากกว่าย่อมสามารถพึ่งพาแรงงานและสติปัญญาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการ
 บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของตนได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ กรมการพัฒนาชุมชน (2545 :
 13-14) กล่าวไว้ว่า เครือข่าย (Networks) เป็นองค์กรทางสังคมที่ทำหน้าที่เฉพาะในด้านกร
 เชื่อมโยง (Link) องค์กรทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหรือเป็นครอบครัว สมาคมเข้า
 ด้วยกัน เชื่อมให้ติดต่อกันตลอดเพื่อให้ทุกองค์กรเห็น ตระหนักในกิจกรรมร่วมกันมีความสมัค

ใจในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกัน หรือลงมือทำกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์ ระหว่างกัน ในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและอื่น ๆ โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน เครือข่าย ต้องมีความตระหนักร่วมกัน ในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคายจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการเพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองหนองคาย ดังนี้

1.1 ในด้านการวางแผน (Planning) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย ควรพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT) ของวิสาหกิจชุมชนของตนให้รู้จักจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินงานของวิสาหกิจตนอย่างเข้าใจ

1.2 ในด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย ควรพัฒนาทักษะและศักยภาพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้สามารถทำหน้าที่ทดแทนกันได้ สมาชิกควรได้มีโอกาสได้ฝึกทักษะด้านอื่นๆ ซึ่งการฝึกฝนดังกล่าวสมาชิกภายในกลุ่มควรได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม หรือขอรับคำแนะนำในการฝึกทักษะใหม่ๆ จากหน่วยงานด้านการพัฒนาฝีมือ หรือหน่วยงานพัฒนาส่งเสริมอาชีพ หรือสถาบันการศึกษาสายอาชีพ นอกจากนี้ควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในรูปของเงินรางวัลประจำปีแก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่นทำงานทุ่มเทและเสียสละ

1.3 ในด้านการเสนอรายงาน (Reporting) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองหนองคาย ควรพัฒนาทักษะในการจดบันทึกรายละเอียดในกระบวนการผลิตที่ได้จากการสังเกตระหว่างการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการควบคุมกระบวนการผลิต และเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตและราคาที่จำหน่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย กระบวนการจัดทำแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ทราบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน หรือ ไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผน

2.2 ควรมีการวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกวิสาหกิจที่มีผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ

2.3 ควรมีการวิจัย แรงจูงใจที่มีผลต่อการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อค้นหาสิ่งที่เป็นแรงจูงใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

2.4 ควรมีการวิจัย รูปแบบการสื่อสารและการประสานงานของสมาชิกวิสาหกิจที่มีผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ทราบรูปแบบการสื่อสารและการประสานงานของสมาชิกวิสาหกิจที่มีผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

2.5 ควรมีการวิจัย การควบคุมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อค้นหาเครื่องมือที่เหมาะสมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เช่น การจดบันทึก การจัดทำรายงาน การสังเกตและบันทึกภาพ

2.6 ควรมีการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มทุนของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ทราบว่า มีปัจจัยอื่นใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเพิ่มทุนของวิสาหกิจชุมชน

2.7 ควรมีการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป